

Als de deuren gesloten waren

Johannes 20 : 19m

Meditatief

Op de grote dag van de opstanding zaten de discipelen achter gesloten deuren. De grendels hadden ze ervoor geschoven, omdat ze bang waren door de Joodse raad gearresteerd te worden. De discipelen in de benauwdheid en dat op de dag, dat hun Koning Zijn almacht had getoond.

Hier is het weer eens te zien wie de kerk in zichzelf is. Bevreesde discipelen, bevende vrouwen, twijfelende Emmaüsgangers, een wenende Maria, een ongelovige Thomas.

Och, juist daarom is Christus niet direct naar de hemel gevaren. Had Hij dat gedaan, dan had de hemel Hem op dezelfde dag van Zijn opstanding moeten ontvangen, want Hij had voor de Vader alles volbracht, om die toegang te verkrijgen. Maar Hij bleef nog veertig dagen om Zijn arme kerk op te zoeken. Om hun vrees, hun ongeloof weg te nemen. De Zijnen opzoeken, dat was het eerste wat Hij deed. Zo zeer lagen ze in Zijn hogepriesterlijk hart besloten. Want Hij wist wat van Zijn maaksel was te wachten. Dat zij geen troost van de opstanding zouden hebben, tenzij Hij Zelf zeide: "Ziet, hier ben Ik."

En waar Hij komt, daar gaat het in de weg van het wonder. Dan komt Hij van een kant, waarvan het niet verwacht wordt, en dwars door de onmogelijkheden. Geen grendels staan Hem in de weg, geen gesloten deuren, geen onmogelijkheden. Er zijn wat grendels, waar een mens achter besloten kan zitten. Grendels van vrees, van donkerheid, van aanvechting, van moedeloosheid, van ongeloof, van boezemzonde, van vertwijfeling en van smart. Zielegrendels, die hij zelf onmogelijk kan breken. Kent ge ze ook,

die banden? Niet één kind van God is er vreemd van. Het kan alles zo dicht zijn, dat ze niet weten hoe de Levensvorst bij hen moet komen en zij bij Hem.

Maar juist zulken wordt geleerd, dat ze met een machtige Koning te doen hebben. Al wat van 's mensen zijde in de weg staat, daarvan staat Hem niets in de weg. Wat zijn gesloten deuren voor Hem? Hij telt ze niet mee. Hij verbreekt de grendels nog niet eens. Hij heeft nog wel een andere weg om Zijn volk op te zoeken. De weg van het wonder. Dan komt het van een heel andere kant dan dat zij het konden verwachten. Want Hij leert Zijn kerk van de wonderen te leven. Zodat zij moeten zeggen: "Gewis, de Heere was aan deze plaats en ik heb het niet geweten, ik heb het niet gedacht, niet kunnen en durven verwachten." Dat is het almachtige werk van de opgestane Christus. Daarvoor bleef Hij nog veertig dagen op de aarde.

En nóg bezoekt Hij Zijn volk op dezelfde wijze met Zijn majesteit, genade en Geest. Met diezelfde zoekende liefde wil Hij nog verrassen, als iemand in de banden zit en er niet uitkomen kan.

Als Zijn tijd vol is, dan zal Hij gewisselijk komen. Zij het dat Hij vertoeft, verbeid Hem, gij die Hem niet kunt, noch durft verwachten, want zou iets voor Hem te wonderlijk zijn? De Kerk in vrede. Maar het graf is open. De steen is afgewenteld. Als deze deur, de deur van het graf, nog gesloten was, dan was er geen hoop achter de gesloten zieledeuren. Maar nu de grendel van het graf verbroken is, nu zijn er voor die Koning geen grendels meer.

(Wijlen Ds. F. Bakker)

Perspectief

Samenkomsten in de komende weken:

zondag 2 mei	8:15 uur	Ds. W.L. Smelt (Stellendam) Voorzang: Ps. 1 : 4
	14:30 uur	Ds. W.L. Smelt (Stellendam) Voorzang: Ps. 2 : 6 + 7
	Collecten:	1. Stichting Ontmoeting (hulpverlening aan dak- en thuislozen) 2. Voortgang Evangelieverkondiging ter plaatse 3. Busjes uitgang: Onderhoud gebouw
zondag 9 mei	8:15 uur	Eerw. Hr. J.A.E. de Koning (Ridderkerk) Voorzang: Ps. 3 : 3
	14:30 uur	Ds. N.P.J. Kleiberg (Veenendaal) Voorzang: Ps. 4 : 1 + 4
	Collecten:	1. Stichting Bonisa Zending (verbreiding van het Evangelie in China) 2. Voortgang Evangelieverkondiging ter plaatse 3. Busjes uitgang: Onderhoud gebouw

Van de bestuurstafel

De datum van 1 mei nadert met rasse schreden. Een datum die ons, en vele anderen met ons, nog erg lang zal blijven heugen, zo vermoeden wij. Omdat zoals u ongetwijfeld weet op die datum de Protestantse Kerk in Nederland (PKN) een feit zal worden en gelijktijdig de huidige Nederlandse Hervormde Kerk niet meer zal bestaan. Als we het Landelijk Diensten Centrum (LDC) van de PKN in Utrecht moeten geloven, is het een moment waar velen naar hebben uitgekeken. Wij hebben echter tot nu toe niemand ontmoet die echt verlangend naar dat moment uitziet. Vooralsnog kijken we met gemengde gevoelens naar die datum. Tenzij de Heere het alsnog verhoedt, zal er op die dag een wissel worden omgezet, wat zeer grote gevolgen zal hebben. Meermalen hebben we u al uitgelegd waarom we niet meekunnen de PKN in. Daarom richten wij ons nu op de vraag: "Hoe nu verder, nu de PKN een feit wordt?"

Hoe verder?

Welhaast ontelbaar veel zaken moeten vóór, op, of kort na 1 mei worden geregeld en georganiseerd. In de vorige *Reformatief* hebben we dat ook al gemeld. We moeten wel beseffen dat we beslist geen gemakkelijke periode tegemoet gaan. Dat geldt zowel voor ons als tijdelijk bestuur, maar ook voor allen die met ons niet mee de PKN in kunnen. We realiseren ons terdege dat we in het verleden altijd comfortabel hebben kunnen en mogen kerken. Er was een goed en verzorgd kerkgebouw ter beschikking en er was altijd een predikant of kandidaat die de dienst leidde. Dat zal na 1 mei veel minder vanzelfsprekend zijn. Het is niet uit luxe dat we niet meegaan naar de PKN. We zijn in ons geweten bezwaard en moeten ons daarbij dan ook bewust zijn dat dit op verschillende manieren offers van ons kan gaan vragen. Dan denken we niet alleen aan financiële offers. Dat ook, want er is immers geen enkele financiële reserve, en we zullen alles van de grond af moeten gaan opbouwen – natuurlijk in samenspraak met het

Convent van kerkenraden. Maar ook offers wat betreft allerlei bijkomende zaken, bijvoorbeeld ongebruikelijke of wisselende aanvangstijden van de samenkomsten. We zijn hierdoor echter niet van de wijs gebracht. In alle vertrouwen willen we ook hierin onze weg gaan. Niet in de laatste plaats ons vertrouwen stellend op Hem die alles tot hertoe nog wel maakt.

Samenkomsten

Van de Centrale Kerkenraad ontvingen we inmiddels bericht op ons schrijven over het gezamenlijk gebruik van de Grote Kerk. De Centrale Kerkenraad laat ons weten op het standpunt te staan niet anders over het eventuele gebruik van kerkelijke gebouwen te willen spreken dan onder leiding van de “Commissie voor bijzondere zorg”. Hier tegen hebben wij echter principiële bezwaren, zo hebben we de Kerkenraad laten weten. Reden hiervoor is het feit dat de “Commissie voor bijzondere zorg” een commissie is die is ingesteld door, en functioneert onder de regels van de PKN. Daarom kan met deze commissie niet op basis van gelijkwaardigheid worden gesproken. Elders in het land opgedane ervaringen met deze “Commissie voor bijzondere zorg” hebben duidelijk gemaakt, dat bezwaarden door deze commissie onrechtvaardig worden behandeld. Zo is ons bekend, dat in een gemeente waar in goed overleg een regeling was getroffen voor het gezamenlijk gebruik van het kerkgebouw, deze commissie tussen beide is gekomen en de regeling zonder pardon heeft geschrapt, waardoor de bezwaarden alsnog moeten omzien naar een andere lokatie.

Op grond van onze weigering om onder leiding van de “Commissie voor bijzondere zorg” met de Centrale Kerkenraad te spreken, heeft de Centrale Kerkenraad ons nu laten weten afwijzend te staan tegenover ons verzoek om gebruik te mogen maken van de kerkelijke gebouwen. Wij betreuren dit besluit van de Centrale Kerkenraad ten zeer-

ste. Wij van onze kant zijn ten allen tijde bereid om als Hervormde Evangelisatie Eben-Haëzer (i.o.) rechtstreeks, dus zonder bemiddeling van derden, met de Centrale Kerkenraad in gesprek te gaan. Het blijft onze absolute voorkeur houden om onze samenkomsten in de Grote Kerk te houden. We zullen dit dan ook steeds weer opnieuw aan de kerkenraad laten weten.

Zoals we de vorige keer al hebben aangegeven, hebben we ons, rekening houdend met het feit dat de datum van 1 mei snel dichterbij komt, breder moeten oriënteren. Inmiddels hebben er verschillende gesprekken plaatsgevonden met de kerkenraad van de plaatselijke Oud Gereformeerde Gemeente in Nederland. Met veel dankbaarheid kunnen we u melden dat er, na een gehouden ledenvergadering, toestemming werd gegeven voor het – voorlopig – gezamenlijk gebruikmaken van hun kerkgebouw aan de Noordersingel 22. De manier waarop de gesprekken hierover hebben plaatsgevonden, heeft bij ons een diepe indruk achtergelaten. Het stemt ons tot grote dankbaarheid en vreugde. De gastvrijheid die ons aan de Noordersingel wordt verleend, heeft ons stil gemaakt. Ook in dit opzicht is het: Eben-Haëzer, tot hertoe heeft ons de Heere geholpen. Hem zij daarvoor de dank!

Het zal duidelijk zijn, dat er nog erg veel details geregeld en besproken moeten worden. Op het moment dat we dit schrijven wordt daar nog volop aan gewerkt, daarom kunnen we nog weinig concrete zaken aangaande de samenkomsten aan u doorgeven. Een wel reeds bekende zaak van praktische aard is, dat er vanwege het ontbreken van een geschikte ruimte daarvoor, in het kerkgebouw geen kinderopvang mogelijk is.

Informatieavond

Het werd u al eerder toegezegd, een nieuwe informatieavond komt eraan. In deze bijeenkomst zullen we u uitgebreider op de hoogte stellen van de gang van zaken rond onze samenkomsten en andere onder-

werpen die rechtstreeks verband houden met het kerkelijk leven na 1 mei 2004. Als het goed is, hebt u inmiddels de uitnodiging voor deze avond ontvangen; zo niet, dan kunt u contact opnemen met onze secretaris W.P. Kooy. Voor de goede orde vermelden

we nogmaals dat deze informatieavond een besloten karakter zal hebben, daarom hebt u een persoonlijke uitnodiging ontvangen. Op deze avond zal er ruime gelegenheid zijn om vragen te stellen. □

Adviezen

In *Het Gekrookte Riet* verscheen een bericht van ds. Tj. de Jong dat we u graag willen doorgeven.

Adviezen in de huidige situatie

Gezien de situatie in de kerk raden we u dringend aan om vóór 1 mei en ná 1 mei nuchter te zijn en te waken in de gebeden, en in die weg te doen wat de hand vindt om te doen. Dat betekent ook, juist vanuit een positieve houding, een aantal dingen *niet* te doen. Ik formuleer ze voor alle duidelijkheid vanuit het “niet”:

1. Niet voor uw lidmaatschap te bedanken, ook al willen anderen dat graag, of dat op te vragen, ook niet na 1 mei. U bent wettig hervormd lidmaat.
2. Niet te bedanken voor uw ambt, ook niet op aandrang. U blijft hervormd ambtsdrager in functie, ook na de fusiedatum.
3. Niet ontheffing aan te vragen als predikant. U bent ambtsdrager en niet afhankelijk van het moderamen, en u blijft het, ondanks vervolgingsbeleid van de andere kant.
4. Niet u te laten schorsen door uw eigen kerkenraad, want dat is onwettig en daartoe is de kerkenraad niet bevoegd. Men wil u liever kwijt, dat werkt gemakkelijker.
5. Niet te denken dat u na 1 mei kereloos bent, want u bent en blijft lid van de hervormde kerk, op theologische, morele, historische, kerkordelijke en praktische gronden.

6. Niet te denken dat u zich hebt afgescheiden, want dat hebben de PKN-leden en PKN-ambtsdragers gedaan, ondanks soms geraffineerde artikelen. U hebt geen keuze dan te blijven wat u bent.
7. Niet u te laten imponeren door schrijven van het moderamen, want dat is blijk van psychologische oorlogsvoering, die opgevoerd wordt ter zelfrechtvaardiging.
8. Niet van uw stuk te zijn door schrijven van degene die secretaris van de GB was, en van hem die dat nu is, want ook dat is zelfrechtvaardiging en het opvoeren van de druk.
9. Niet wakker te liggen vanwege valse beschuldigingen dat we via blauwdrukken altijd al afscheid wilden nemen van de hervormde kerk, want dat zijn simpele leugens.
10. Niet te denken dat alles verkeerd loopt, maar rustig te blijven, rustig te handelen, want “op de berg des Heeren zal het voorzien worden”.
11. Niet te bouwen op convenanten, moties, handreikingen, verklaringen, voorstellen, uitstellen enz. want het zijn alle schijnoplossingen die de ogen verblinden voor het meegaan met de breuk die de PKN is.
12. Niet in paniek te raken, maar geduldig en lijdzaam de rechte weg te gaan en middellijk de adviezen die gegeven worden op te volgen en uit te werken.” □

Van het onderstaande persbericht verscheen in het Reformatorisch Dagblad slechts een drastisch geamputeerde versie. Gezien het belang ervan, nemen we de tekst hier integraal over.

*Reactie op het Convenant
door het Convent van kerkenraden*

Woensdag 14 april jl. vond in Hardinxveld-Giessendam een buitengewone classicale vergadering van de classis-Alblasserdam plaats onder het thema ‘Verenigd in de nood.’ Tijdens deze vergadering werd breed ingegaan op de status van het Convenant. Naar aanleiding daarvan is namens het Convent van kerkenraden het volgende persbericht uitgegaan.

Op woensdag 14 april verklaarde moderamenlid drs. J. Van Heijst dat het convenant van Alblasserdam een kerkelijke status heeft, niet strijdig is met de kerkorde van de PKN, en dat men zich in de PKN alleen gebonden kan weten aan de gereformeerde belijdenisgeschriften. Kerkenraden en gemeenteleden worden door deze uitlatingen in verwarring gebracht. Zij vragen zich af of het convenant een kerkelijke en principiële weg zou kunnen zijn om mee te gaan naar de PKN. Het convent van kerkenraden acht het zijn roeping om hierin een duidelijk standpunt in te nemen en dat ook uit te dragen. Het convent kan de worsteling van velen begrijpen om al het mogelijke te doen om breuken en scheuren te voorkomen.

Nochtans meent het convent dat de weg van het convenant principieel niet verantwoord is:

1. Het convenant is nooit op de synode besproken of aangenomen.
2. Het moderamen heeft in de brief van 10 maart aan de classis Alblasserdam zich niet van het convenant gedistantieerd, maar het moderamen heeft even-

min verklaard dat het convenant aanvaard is.

3. Al zou het moderamen zich positief uitspreken over het convenant, dan heeft dat nog geen waarde. Het moderamen schreef op 15 maart in zijn verweerschrift in verband met de bezwaren tegen de op 12 december aanvaarde ‘Verklaring’ aan de Generale Commissie van bezwaren en geschillen dat een moderamenuitspraak niet verward dient te worden met een synodaal besluit: “Alvorens een reactie te geven op de bezwaren tegen de inhoud en de betekenis van de notitie ‘Verbonden met het gereformeerd belijden’ en de bijbehorende verklaring, wijst het moderamen erop dat in het aanvullend besluit bij het verenigingsbesluit weliswaar naar de notitie van het moderamen wordt verwezen, maar dat de generale synode over de notitie als zodanig geen besluit heeft genomen. De notitie is geen onderwerp van bespreking geweest (...) De ‘Verklaring’ maakt derhalve *wel* deel uit van de besluitvorming op 12 december 2003 en kan daarmee in deze bezwaarprocedure worden betrokken.”
4. Ds. A.W. van der Plas berichtte als preses van het moderamen aan een ambtsbroeder uit één van de Convenant-gemeenten dat de synode zelf zich niet over het convenant heeft uitgesproken: “U kunt dus niet zeggen dat de synode het convenant in zijn geheel heeft aanvaard.” Al eerder had hij aan de betreffende broeder bericht: “Het convenant heeft geen bijzondere kerkelijke status, behalve dat het in de classis Alblasserdam door kerkenraden is ondertekend.”
5. De opmerkingen van Van Heijst zijn hier strijdig mee. Hij maakt van een brief van het moderamen van de synode waarin het convenant niet uitdruk-

kelijk wordt verworpen, een kerkelijke status van het convenant.

6. Het convenant van Alblasserdam is wel strijdig met de kerkorde van de PKN.
7. Als het convenant niet zou strijden met de kerkorde, heeft het geen toegevoegde waarde om het convenant te aanvaarden.
8. Als het convenant niet zou strijden met de kerkorde, lost het convenant niets op. Want de principiële bezwaren in de kerk richten zich tegen de kerkorde.
9. Als het convenant niet strijdig is met de kerkorde, waarom heeft het moderamen van de synode dan aan de classis Alblasserdam gevraagd om de tekst van het convenant aan te passen?
10. In het laatste gesprek dat het Comité tot behoud van de Nederlandse Hervormde Kerk op 26 maart jl. heeft gehad met het moderamen van de synode heeft het moderamen uitdrukkelijk de mogelijkheid afgewezen om “alleen” gebonden te zijn aan de gereformeerde belijdenis.
11. Wanneer het Convenant niet zou strijden met de kerkorde, zou er in de ‘Verklaring’ al hebben gestaan dat men alleen gebonden is aan de gereformeerde belijdenis en dat men niets kerkelijk erkent dat met dit gereformeerde belijden strijdt.
12. Wanneer het Convenant werkelijk kerkelijk wordt aanvaard, moet de kerkorde worden aangepast. En daarvan is geen sprake.
13. Opmerkelijk zijn ook de uitspraken van Van Heijst over de plaats van de kerkenraad. Volgens hem heeft een kerkenraad het laatste woord over het convenant en niet de synode. Dat heeft de synode nooit gezegd tegen kerken-

raden die hebben besloten om de nieuwe kerkorde niet te aanvaarden en buiten de PKN te blijven.

14. Van Heijst verklaart dat ord. 4.4.2. niet van toepassing is op het convenant. Daarbij plaatst hij het convenant boven de kerkorde die door classes is geconsidereerd en door de synode is aangenomen. De vraag dringt zich onweerstaanbaar op of Van Heijst al deze woorden wel waar kan maken.
15. Het convenant laat onveranderd dat de door God in ons land geplante Nederlandse Hervormde Kerk zal verdwijnen.
16. Het convenant laat onveranderd dat het alleenrecht van het gereformeerde belijden voor het geheel van de kerk wordt opgegeven. In de PKN geldt dit alleenrecht niet, maar het alleenrecht van de pluraliteit.
17. Wie lid is van de PKN, is geen lid van een convenant-gemeente, maar lid van een PKN-gemeente. Wie “ja” uitsprekt bij de heilige doop verklaart niet over de leer van het convenant, maar over de leer van de kerk dat dit de waarachtige en volkomen leer der zaligheid is. Wie openbare geloofsbelijdenis aflegt, treedt in gemeenschap met de belijdenis der vaderen. Deze belijdenis der vaderen zijn niet meer de drie formulieren van eenheid.
18. Kandidaten tot de heilige dienst zeggen geen “ja” op het convenant, maar op de algemene grondslag van de PKN. Dit maakt duidelijk dat de aanvaarding van het convenant geen kerkelijke consequenties heeft. De zogenaamde kerkelijke status van het convenant blijkt hier zonder inhoud te zijn. De vraag kan worden gesteld of men als convenant-gemeente kandidaten wil beroepen die door de PKN-deur naar binnen zijn gekomen.

19. Wie op basis van het convenant in de PKN staat, staat net zo in de PKN als men thans in de Ned. Herv. Kerk op de hervormde grondslag van Schrift en gereformeerde belijdenis, onbijbelse leringen en praktijken in een document of beleidsplan zou vastleggen.
20. We dienen ons niet te laten verwarren door convenanten, handreikingen, mo-

ties en synodale brieven, maar te blijven kijken naar het geheel van de kerk. In dit verband is een woord van Groen van Prinsterer duidelijk: “Het lidmaatschap van de kerk als zodanig betekent een eerbiediging van het geloof van de kerk.” Wij menen dat we geen kerkelijke gemeenschap mogen hebben met het geloof van de PKN. □

Slot van de inleiding “*Wel of niet meegaan naar een Protestantse Kerk in Nederland?*” van Ds. J.W. van Estrik (Goedereede), in Papendrecht, Hotel Mercure, op 17 februari 2004.

(*Wat vindt het Comité van de argumenten die het Hoofdbestuur van de Gereformeerde Bond heeft?*)

- 13) De door de Synode geboden *Handreiking* is geen oplossing en geen begaanbare weg. Het legitimeert de *pluraliteit*. Het is in het licht van diverse ordinanties evenmin uitgesloten dat binnen de PKN op gemeenten geestelijke druk wordt uitgeoefend en dat er van bovenaf op inhoudelijke zaken sturing plaats heeft. Plaatselijk moet men op terreinen samenwerking zoeken. Bijzondere omstandigheden kunnen aanleiding geven tot ingrijpen van de meerdere vergaderingen, een classicale vergadering kan besluiten een kerk samen te voegen met andere kerken. Dat er plaatselijk niets verandert is op grond van de stukken niet vol te houden. Het gaat niet om een federatie maar om een *fusie* van kerken. De toelichting bij de *Handreiking* formuleert zelf treffend over bezwaarden aan wier bezwaren onvoldoende tegemoet gekomen is: ‘*Zij blijven* op grond van schriftuurlijke bezwaren onder andere tegen sommige uitspraken in de Onveranderde Augsburgse Confessie *een*

kerk waarin plaats is voor het lutherse belijden afwijzen en zijn van mening dat de kerk exclusief gereformeerd behoort te zijn. Zij zijn van oordeel dat er in een kerk waarin de Heilige Schrift gezag heeft, geen plaats kan zijn voor tegengestelde opvattingen. Pluraliteit in leer en leven *kan naar hun mening voor God niet bestaan*. Zij spreken uit dat het voor hen in geweten onmogelijk is mee te gaan in de verenigde kerk.’

- 14) Welke breuk is een desastreuze vergissing? Het breken met de Vaderlandse Kerk die God plantte, voor de vorming van een nieuwe kerk die de Leerregels van de Synode van Dordrecht herroept, die het gezag van de Bijbel zoals Guido de Brès in de artikelen beleeft, ondermijnt, die het door de eeuwen heen niet opgeefbare gereformeerde karakter loslaat? Oftewel het breken door de PKN met haar Hervormde Kerk met onvervalste gereformeerde grondslag? Het laatste zal een desastreuze vergissing zijn waarom de Hervormde Kerk niet kan worden prijsgegeven.

Het hoofdargument om niet mee te gaan naar de PKN is het niet kunnen erkennen en aanvaarden van meerdere elkaar afzwakende of zelfs tegensprekende geloofsleren. Het *legaliseren van de pluraliteit* is een on-

mogelijke vraag. Zij die om Gods wil en des gewetens wil de Hervormde Kerk niet kunnen prijsgeven voor de PKN, eisen dat de kerk haar exclusief gereformeerde grondslag behoudt. Men weet zich daartoe verplicht: ‘Ook een Synode kan besluiten nemen, die tegen Gods Woord indruisen. Het is niet alleen een heilige plicht, maar ook het onvervreembare grondrecht van iedere ambtelijke vergadering om besluiten van meerdere vergaderingen te toetsen aan Gods Woord en ze desnoods ook ongehoorzaam te zijn, omdat de gehoorzaamheid aan de Koning van de Kerk boven alles gaat (zie artikel 7 NGB). Zo is ook in het verleden altijd gesproken en gehandeld.’

DE GEVOLGEN VAN WEL OF NIET MEEGAAN IN DE PKN

De grote vraag

Wanneer beide antwoorden in een gemeente worden gegeven, betekent het dat gemeenteleden tegen elkaar zeggen: ‘Hier scheiden zich onze wegen.’ Het gevolg is een scheur of een breuk in de gemeente. Door een proces dat niemand gewild heeft, maar dat door de hoogste kerkelijke vergadering is opgelegd. Erger dan scheuren is er niet. Het ergste is als het gaat om het uiteengaan van hen die dezelfde gereformeerde prediking liefhebben en daardoor hartelijk verbonden zijn. De vraag klemmt: *hoe bewaren we de eenheid binnen de gemeente en geven we gestalte aan de aan ons opgedragen zorg voor haar?*

Een rapport van de Synode over het niet mee kunnen gaan

Wie niet mee kan om des gewetens wil, moet zich losmaken van de PKN, zo staat in een rapport van de Generale Synode uit 2001. De Commissie voor Kerkordelijke Aangelegenheden verplicht gewetensbezwaarde ambtsdragers hun ambt neer te leggen: ‘Wanneer kerkenraadsleden om des gewetens wil menen het verenigingsbesluit niet

te kunnen aanvaarden, staat hun geen andere weg open dan het ambt in de Nederlandse Hervormde Kerk neer te leggen.’ Voor individuele gemeenteleden in dezelfde gewetensnood geldt hetzelfde: ook voor hen is ‘slechts de weg van het zich persoonlijk afscheiden van de kerk mogelijk.’

Zelfs als een hele gemeente in gewetensnood niet mee kan en achterblijft, staat er te lezen: ‘Het moet duidelijk zijn, dat een dergelijke nieuw gevormde gemeente niet kan gelden als de voortzetting van de hervormde gemeente. Daarom kunnen de naam, de archieven en de registers per definitie niet worden overgedragen. Er is sprake van een breuk met het verleden. (...) Ook als er de bereidheid is om (als zich een breuk voordoet) in gesprek te gaan over de materiële voorzieningen, dan nog moet niet de gedachte post vatten dat men op deze wijze de hervormde gemeente, laat staan de Nederlandse Hervormde Kerk, zal kunnen voortzetten.’

Zo hebben juristen van de Hervormde Kerk de zaak voorgelegd. Dat dit door andere juristen weer wordt bestreden, zal ieder uit de dagbladen wel bekend zijn. Wij willen ons daar echter niet al te zeer mee bezighouden, de principiële kant van het proces geeft hoofdbreken genoeg.

Het Comité over niet meegaan

Het rapport van de Generale Synode bevat een duidelijke visie en een heldere boodschap: wie om des gewetens wil niet naar de PKN kan, moet zijn lidmaatschap opvragen en afscheiden.

Is dit ook de boodschap van het Comité? Het korte antwoord is: neen. Ambtsdragers zijn namelijk niet door een synode, maar door de gemeente en mitsdien door God geroepen. Op die vraag hebben zij ja gezegd in het midden van de gemeente. Als ambtsdragers weten we ons geroepen, aldus het Comité, op onze post te blijven. Hiermee wordt wel ingegaan tegen de synode, maar dat doet men met een verwijzing naar Gods

Woord en de Nederlandse Geloofsbelijdenis Artikel 7 waar staat: dat men ‘gener mensen geschriften ... gelijk mag stellen met de Goddelijke Schriften, noch de gewoonte met de waarheid Gods (want de waarheid is boven alles), noch de grote menigte, noch de oudheid, ...noch de conciliën, decreten of besluiten, want alle mensen zijn uit zichzelf leugenaars en ijdelers dan de ijdelheid zelf.’

Een kerkenraad die niet instemt met het door de synode genomen fusiebesluit kan, aldus het Comité, op grond van Schrift en belijdenis besluiten niet met de PKN mee te gaan. Dat recht heeft hij. De leden van een gemeente vallen onder dit kerkenraadsbesluit. Wie het met dat besluit niet eens is, moet dat aan de synode melden.

Het Comité over de gevolgen van meegaan naar de PKN

De Synode stelt dat niet meegaan niet nodig is. Er is (blijft?) op plaatselijk niveau veel ruimte voor een eigen beleid. Iedere (wijk)gemeente kan Hervormd blijven. Er hoeft niets te veranderen. In de nieuwe kerk zouden de dingen zelfs nog beter geregeld zijn dan nu het geval is. Zo kan een plaatselijke gemeente haar bijzondere verbondenheid met de gereformeerde belijdenis vastleggen. Dat zal en dient gerespecteerd te worden. In aansluiting hierop roept het Hoofdbestuur van de GB op om de Verklaring te ondertekenen en naar de PKN mee te gaan.

Een gewetensbezwaarde hoeft niet achter te blijven en niet mee te gaan, aldus de Synode. De vraag is of dit klopt. Het Comité spreekt dit tegen. We zetten de door het Comité genoemde zaken op een rijtje:

- 1) We kunnen alléén in die nieuwe kerk staan, wanneer we élk ander erkennen en respecteren, zolang hij zich beroepen kan op de kerkorde en de ordinanties (en overgangsbepalingen) van de PKN. Zelfs als hij totaal andere keuzes maakt dan wij in geloof en in levenspraktijk,

dan moet dat gerespecteerd worden. Keuzes die naar onze overtuiging haaks staan op de bijbelse boodschap.

- 2) Het is een drogredenering dat er plaatselijk niets verandert, want vanaf het moment van inwerkingtreden van het besluit tot fusie behoort u tot een andere kerk. Dat merkt de gehele gemeente.
- 3) *Dominees en kandidaten* in de theologie: het is voor hen straks niet mogelijk om te *weigeren* andere overtuigingen omtrent leer en leven te erkennen. Zij worden dus met een wezenlijke verandering geconfronteerd.
- 4) *Ambtsdragers*: volgens het klassieke formulier moeten zij alle leringen verwerpen die tegen het enige Woord van God en tegen de volkomen leer der zaligheid strijden. Wat die leer van de zaligheid is, kan niemand zeggen omdat de belijdenisgeschriften van de PKN daarover niet éénstemmig zijn.
- 5) De bevestiging van *lidmaten*: het antwoord op de vraag om in gemeenschap met de belijdenis van de vaders te antwoorden is daarom ook onmogelijk.
- 6) Bij de bediening van de *Heilige Doop* krijgen de doopouders bij hun beantwoording van de vragen te maken met de leer van het landelijk kerkverband. Wie kan de grondslag van de PKN voor zijn rekening nemen?
- 7) De plaatselijke ambtsdragers maken deel uit van de bredere kerkelijke vergaderingen: classis of generale synode. Daarin zijn zij zondermeer gehouden aan de gehele kerkorde en aan alles wat daarin bepaald is. Zij hebben ten volle de plicht om andere leringen en andere levenswijzen in de kerk te erkennen en te respecteren, eenvoudigweg omdat zij deel uitmaken van de ene PKN met haar ondeugdelijke grondslag.
- 8) Aan de eis van de éénheid van de kerk in haar belijden en in haar spreken over een christelijke levenswijze wordt geen gehoor gegeven. Voor het feit dat de

kerk kerk heeft te zijn in de zin van het Woord, is geen begrip.

Het Hervormd appèl

In het Hervormd Appèl werd gezamenlijk verklaard:

- I. dat wij in gehoorzaamheid aan de Heilige Schrift en in overeenstemming met de belijdenis der vaders zoals die is vervat in *de apostolische geloofsbelijdenis, de geloofsbelijdenis van Nicea en de geloofsbelijdenis van Athanasius, de Heidelbergse Catechismus, de Catechismus van Genève, de Nederlandse Geloofsbelijdenis en in de Dordtse Leerregels*, in al ons kerkelijk spreken en handelen, zowel binnen de plaatselijke (wijk)gemeenten als in het geheel van de kerk, ons gehouden weten aan deze gereformeerde belijdenis.
- II. dat deze gereformeerde belijdenis voor ons onopgeefbaar is omdat zij – gegrond op het Woord van God – de waarachtige en volkomen leer der zaligheid bevat.
- III. dat wij derhalve geen belijdenissen en/of opvattingen kunnen aanvaarden die met de voornoemde grondslag strijdig zijn.
- IV. dat wij derhalve de gehele kerk in gehoorzaamheid aan de Koning der Kerk – Jezus Christus – met het oog op het heil van de gemeenten aan de voornoemde grondslag zullen houden.

We willen besluiten met woorden van *Calvijn* uit zijn brief aan Karel V en de Duitse vorsten. Woorden die bekend in de oren klinken en waarvan je zeggen zou: waar heb ik dit meer gehoord? De reformator schrijft: ‘Tenslotte kom ik tot een zeer bijzondere laster. We zouden ons van de kerken hebben afgescheiden. En er zou geen reden geweest zijn om de eenheid der kerk te verbreken. Hoe groot het ongelijk is dat ons ten dezen wordt aangedaan, daarvan getuigen de geschriften der onzen. We kunnen

kort zijn in ons antwoord op deze laster: Wij zijn niet van de kerken afgescheiden; wij zijn daarvan ook niet vervreemd; wij behoren nog tot dezelfde gemeenschap, die éne christelijke kerk.

‘Maar wat onze vijanden doen: zij proberen met de titel “kerk” in de hand, de ogen van godvruchtige en trouwhartige lieden te verblinden. (...) Wat hebben de apostelen gedaan? De Joodse synagoge maakte hen tot hun vijand, omdat zij beleden dienstknechten van Christus te zijn. In die tijd stonden de priesters in de tempel in hun volle waarheid, ambtelijk gezien. Misschien zal men opmerken, dat de apostelen toch nog gemeenschap onderhielden met de kerkelijke leiders van die dagen. Denk maar aan de offeranden en de gebeden. Zeer zeker was dit zo. Maar dan in zoverre, dat deze knechten des Heeren niet gedwongen werden mee te doen aan de afgoderij (tijdens de profeten) en de dwalingen der Joden. Van welke profetie lezen we dat hij ooit meedeed met de afgoderij te Bethel? Wie van de godvruchtigen dacht u dat gemeenschap gehad heeft met de onreine afgoden, toen de tempel door Antiochus verontreinigd was en aldaar onheilige ceremoniën ingevoerd waren?’

‘De hele zaak komt hierop neer, dat u dient te verstaan, dat Gods trouwe knechten nooit gebonden zijn aan de ijdele titel “kerk”, wanneer deze benaming in de kerken wordt aangewend om het rijk der goddeloosheid te bevestigen. Het gaat dan ook niet aan, de naam kerk altijd in de mond te nemen. Het is noodzakelijk dat we omtrent de kerk, op grond van Gods Woord, een helder oordeel hebben. (...)’

‘Welnu, om te voorkomen dat onze tegensprekers zichzelf en anderen wijsmaken dat zij de kerk zijn, is het noodzakelijk, dat ze voor alle dingen eerst het bewijs leveren, dat zij de zuivere Evangelische leer hebben. Dat is immers het blijvende kenteken van de ware kerk: de gezonde prediking van de leer en het zuivere gebruik van de sacramenten, verbonden aan het Woord van God. In Efe-

ze 2:20 zegt Paulus dat de kerk die niet gefundeerd is op de leer der profeten en apostelen haastelijk moet vervallen. De tegenpartij beroemt er zich op, toch Christus aan haar kant te hebben. Dat zal hieruit moeten blijken of zij Hem, zoals Hij in Gods Woord is geopenbaard, prediken en gehoorzaam zijn. Ze komen steeds met “kerk”, “kerk”. Goed, maar wij vragen naar hun leer. Want die leer, maar dan de bijbelse leer, is het enige fundament van de kerk.’

Ons slotstuk is een *deel uit het gebed van de kerkenraad* zoals dat in de liturgie achterin Psalmbboekjes is opgenomen:

Hemelse Vader, eeuwige en barmhartige God, ... Gij hebt ons ook tot zodanig ambt genadig geroepen, en bevolen goede acht te hebben op de kudde, die Christus met Zijn dierbaar bloed verworven heeft. ... Neem ook van ons weg alle misverstand en verkeerde bewegingen van het vlees, en geef, dat Uw heilig Woord de enige regel en richtsnoer zij van al onze beraadslagingen, opdat zij mogen strekken tot eer van Uw Naam, tot stichting van Uw gemeente, en tot ontlasting van onze eigen gewetens, door Christus Jezus, Uw Zoon, Die met U en de Heiligen Geest, de enige en waarachtige God, eeuwig zijt te loven en te prijzen.
AMEN. □

*

Reformatief is een uitgave van de Stichting tot behoud van de Nederlandse Hervormde kerk van de gemeente van Papendrecht, en zal (na oprichting daarvan) overgaan naar de Hervormde Evangelisatie Eben-Haëzer te Papendrecht.

Tijdelijk bestuur: J.C. van Os (voorzitter), W.P. Kooy (secretaris, Heidezoo 34, 3355 SC, tel. 078-6158559, peter.kooy@worldonline.nl), P. Kooy (penningmeester), J. Bezemer, P.A. Klop, J.G. Korevaar, A. Kooy, H. Wijgerse.

Elektronische versies: www.reformatief.nl
Redactieadres en coördinatie verspreiding:
Fam. Bezemer, Beukmolen 46, 3352 AD,
tel. 078-6155076 (na 21:00 uur)
Eindredactie: P. Kooy, P.C. Hoofllaan 125,
3351 EM, tel. 078-6154662
E-mail: redactie@reformatief.nl

Reformatief wordt gratis verspreid.
Giften: bankrek. 3930.97.536 t.n.v. St. Behoud Ned. Herv. kerk Papendrecht. □

Thomas

Het was niet waar, het was beslist niet waar,
ze konden hem nog heel wat meer vertellen.
Ze moesten hem nu maar niet langer kwellen
met nieuwe hoop, dan werd het dubbel zwaar.

Als Jezus niet meer lag in Jozefs graf,
dan had men Hem waarschijnlijk weggedragen.
En dat verhaal, van wat die vrouwen zagen
dat was gepraat waar hij geen cent voor gaf.

Met voorgewende onverschilligheid
probeert hij z'n gewond-zijn te bedekken.
Hij wil geen nieuwe hoop meer laten wekken
het geeft alleen maar pijn, alleen maar strijd.

Nu goed, hij kwam dan nog wel even aan
om iedereen voorgoed vaarwel te zeggen.
Zij mochten zientwege overleggen
hoe 't verder allemaal zou moeten gaan.

Maar beide handen slaat hij voor 't gezicht
als in de zaal, waar zij tezaam vergaad'ren,
hij Jezus plotseling tot zich ziet naad'ren,
en heel zijn wezen is op Hem gericht.

Hij houdt de adem in, wanneer hij stil
zijn hand legt op het teken in Zijn zijde,
en in hem groeit een mateloos verblijden:
dat Hij zelfs twijfelaars begrijpen wil.

E. Ijskes-Kooger
Een fluit van riet